

3. SOCIALIZACIJA, (vdružbljanje)

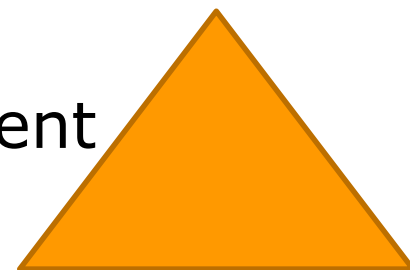
- Ljudje se v povezavi z drugimi ljudmi (**society**) naučimo delovati kot družbena bitja in se osebno oblikujemo... Zakaj so razlike?
- Zapletene vseživljenjske procese, v katerih se vključujemo v družbo imenujemo SOCIALIZACIJA. Družba vedno vpliva na nas.

Medtem ko so Američani prepričani, da starši oblikujejo osebnost svojega otroka, imajo ljudje v drugih kulturah lahko popolnoma drugačne poglede na vzgojo. Irci ali Hindujci, če uporabimo primera iz dveh popolnoma različnih kultur, pripisujejo večji pomen podedovanim lastnostim. Irski starši se sicer strinjajo, da je njihova vloga v vzgoji otrok pomembna, posebno v tem, da jih je treba naučiti razlikovanja med dobrim in slabim v moralnem pogledu, vendar so hkrati prepričani, da so talenti in sposobnosti del narave v človekovi osebnosti.

(Kammeyer, K., Ritzer, G., Yetman, N. (1997): Sociology. Experiencing Changing Societies. Allyn and Bacon, Boston, str. 129)

- Kako, na podlagi česa se oblikujemo v osebnost?
- 1. Okolje, družina...
- 2. dednost, geni, karakter, značaj, talent
- 3. lastna aktivnost

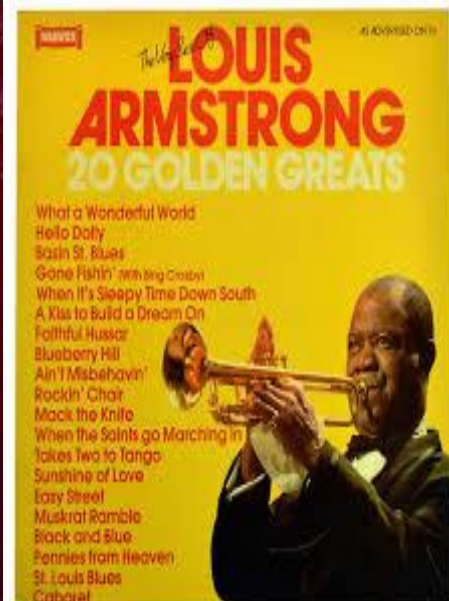

Pomen okolja v socializaciji

"Nihče se ne rodi v sovraštvu do druge osebe zaradi barve njene kože ali ozadja, iz katerega izhaja, ali njene vere. Ljudje se morajo sovraštva šele priučiti, in če se lahko naučijo sovražiti, se lahko naučijo tudi ljubiti, saj je ljubezen za človeško srce naravnejša kot njeno nasprotje."

Nelson Mandela

21:52

Louis Armstrong je bil rojen na družbenem dnu med prostitutkami in kriminalci. Že kot enajstletnik je nehal hoditi v šolo, vendar je zaradi svojega **glasbenega talenta** v dvajsetih letih 20. stoletja postal najboljši džezovski glasbenik na svetu. Znan je postal tudi med širšimi množicami in leta 1937 je postal prvi Afroameričan, ki je vodil nacionalni radijski program.

Bistvo socializacije

- 1. S socializacijo se ljudje prilagajamo družbi, v katero smo se rodili, se vključujemo vanjo in sprejemamo njeno **kulturo, pravila, družbene norme, vrednote, običaje, religijo, družbeni sistem..**
- 2. Z njo se naučimo prevzemati in opravljati družbene vloge, (poklicne, družinske, družbene, prijateljske..). Učimo se sodelovanja. Socializacija je ogledalo družbe in družine iz katere prihajamo.

-
- ❑ 3. Oblikujemo **specifične načine govora in komunikacije, mišljenja, čustvovanja in vrednotenja.** Lahko tudi napačne načine, (stereotipne predstave, sovražni govor, predsodki...)
 - 4. Oblikuje se socializacija spola (M, Ž)
 - ❑ 5. Izoblikujemo se kot osebnost (zanesljiv, natančen... konflikten, maščevalen, nasilen, terorist, izumitelj, morilec, prostovoljni reševalec ...)

...dober oče sinu zaleže za dve fakulteti...

Spol in socializacija spola

- Odločen,
- čeden,
- Krepak ?

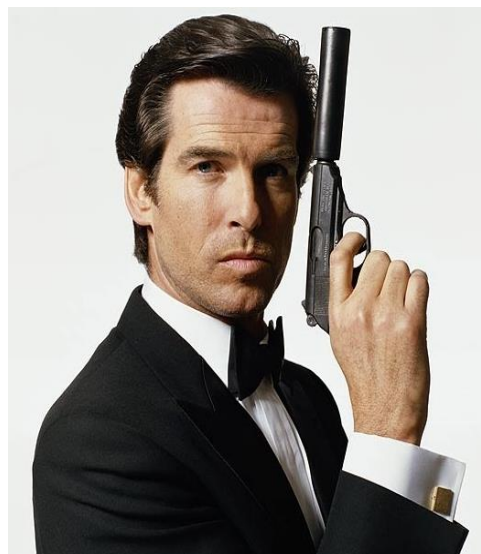
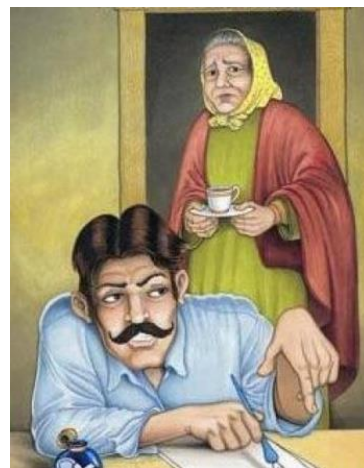
- Nežna
- očarljiva
- Prijazna ?

Spolno diferencirana/različna socializacija otrok in mladostnikov

... V Ljubljani je 1800 ulic, samo 50 jih je poimenovanih po ženskah...

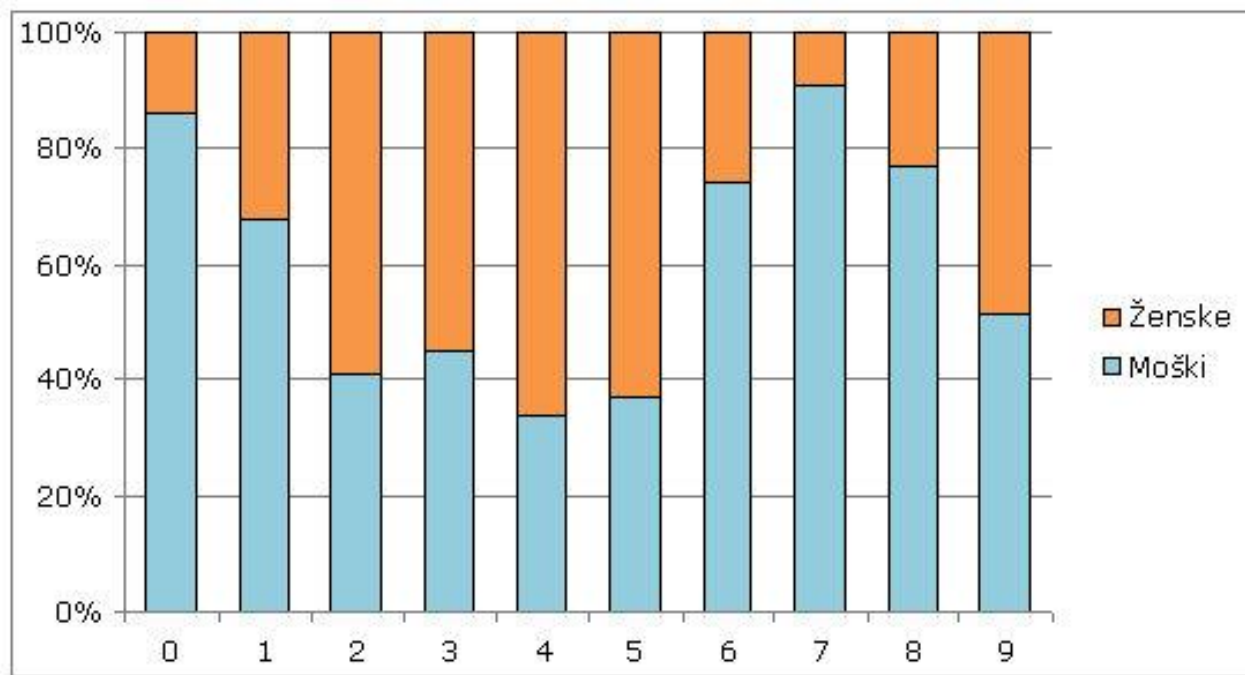

Kaj kdo dela v slovenskih družinah,

Moore, Ključni pojmi in dejstva, ZPS, Lj, str. 150.

	Večinoma moški	Večinoma ženske	enako
pranje	1,8	95,7	2,5
čiščenje stanovanja	5,6	83,2	11,2
vsakodnevno nakupovanje	18,7	64,2	17,1
manjša popravila v stanovanju	86,4	9,6	4,0
Pomoč pri šolskem delu	13,8	61,0	25,2
Skrb za denarne zadeve, (računi)	29,9	34,3	35,8

Poklici in spol

0 Vojaški poklici

1 Zakonodajalci, visoki uradniki, menedžerji

2 Strokovnjaki

3 Tehniki in drugi strokovni sodelavci

4 Uradniki

5 Poklici za storitve, prodajalci

6 Kmetovalci, gozdarji, ribiči, lovci

7 Poklici za neindustrijski način dela

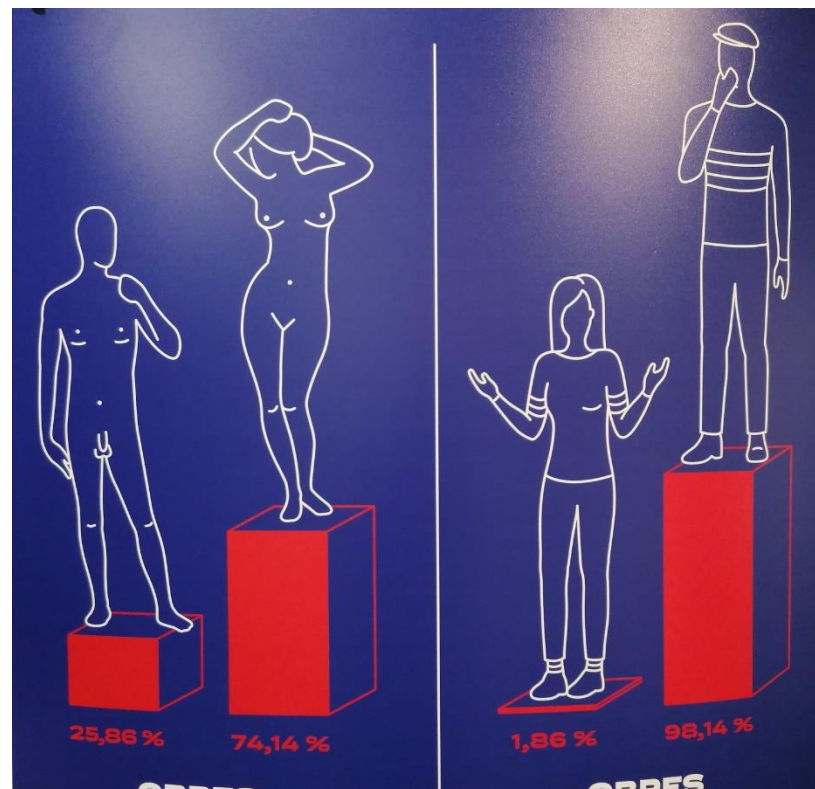
8 Upravljalci strojev in naprav, industrijski izdelovalci in sestavljalci

9 Poklici za preprosta dela

Ženske in moški v Sloveniji

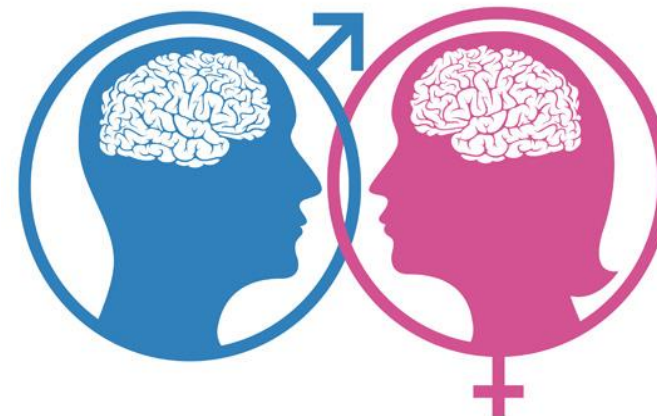
spol je del kulture, ni nekaj kar „smo“, ampak kar „počnemo“

povprečna plača moškega je 127 € višja od ženske plače, izobrazba moškega je nižja od ženske izobrazbe v Sloveniji. Moški živi skoraj 6 let manj. 50% je prekomerno prehranjenih, 19 % debelih. Od doma gre pri 30 tih, 2 leti kasneje kot ženska.

Spremenjena razmerja med spoloma

- Moškim, ki so bolj **usmerjeni v tekmovalnost**, se zdi, da vsi od njih pričakujejo, da bodo uspešni.
- Dokazano je, da si moški **partnerkin uspeh** razlagajo kot **svoj neuspeh**. To lahko slabo vpliva na **samopodobo**.
- Ob spočetju je več moških, toda so bolj nagnjeni boleznim in jih v otroštvu umre več kot žensk. (ženske XX, moški XY).
- Testosteron** daje moškim samozavest, a jih prikrajša pri **samonadzoru**.
- Poročeni moški** zaslužijo več, naredijo manj zločinov, toda v post-industrijski družbi je vse manj trdnih zvez.

Changed gender relations...

Živimo v času, ko svet, politika, gospodarstvo pozna samo zmagovalce in poražence.

Moški so v času negotovosti bolj zbegani. Odziv: Tvegano vedenje.

Mladi belopolti moški so trenutno najmanj zaželena skupina na **univerzah in pri delodajalcih.**

Psihologi: " *Dekleta smo vzgojili v prepričanju, da lahko osvojijo svet, fantom tega nismo povedali...* "

Številni mladi **moški so obtičali v zastarelih stereotipih**, (o družinskih obveznostih, gospodinjskih opravilih, v zaprtem pogledu na svet in drugačnost... Ženske lažje sprejemajo **spremembe, drugačnost**, številne so številne uspešne v politiki, poslu, (raje samske).

Vrste socializacije:

1. **PRIMARNA SOCIALIZACIJA**, (prva leta življenja, do 3 – 5 leta), vlogo ima družina.
2. **SEKUNDARNA SOCIALIZACIJA**. (vstop v vrtec, šolo, športni klub,..) vlogo imajo vrstniki, šola, mediji, učimo se dostojne, odrasle komunikacije.
3. **SOCIALIZACIJA ODRASLIH** (=TERCIARNA S.), služba, kolektiv.
4. **RESOCIALIZACIJA**, (ponovna socializacija, pri vključevanju nazaj v družbo, npr. iz zapora... iz kome, po 20 letih v domovino...)

DEJAVNIKI SOCIALIZACIJE

- Ti dejavniki so: (+,-) pozitivni, negativni
 - Družina, +, - !!!
 - vrstniki
 - šola
 - množični mediji
 - religija
 - zaposlitev/slужba, športni klub,

PRIMARNA SOCIALIZACIJA

- Poteka **v družini v otroštvu**, v prvih letih človekovega življenja- posnemanje, jezik, uporaba pribora, je edini otrokov svet...
- Zajema obdobje človekove skoraj popolne **nesamostojnosti in odvisnosti od drugih** (odraslih).
- Za družino so značilni osebni odnosi, čustva, (dobra, slaba družina...)? (pretirani treningi, „starši helikopter, plug, kosilnica, mati tigrica“,
- Razvajanje otrok = kvarjenje otrok, pomankljiva vzgoja
- Veliko vlogo imajo mediji.
- *Npr. Če zenska v primarni socializaciji ne dobi dovolj ljubezni, bo hitro iskala nadomestilo pri fantu. To so po navadi ženske iz nižjih slojev. Na hitro bo našla fanta, ki najverjetneje ne bo „pravi“.*

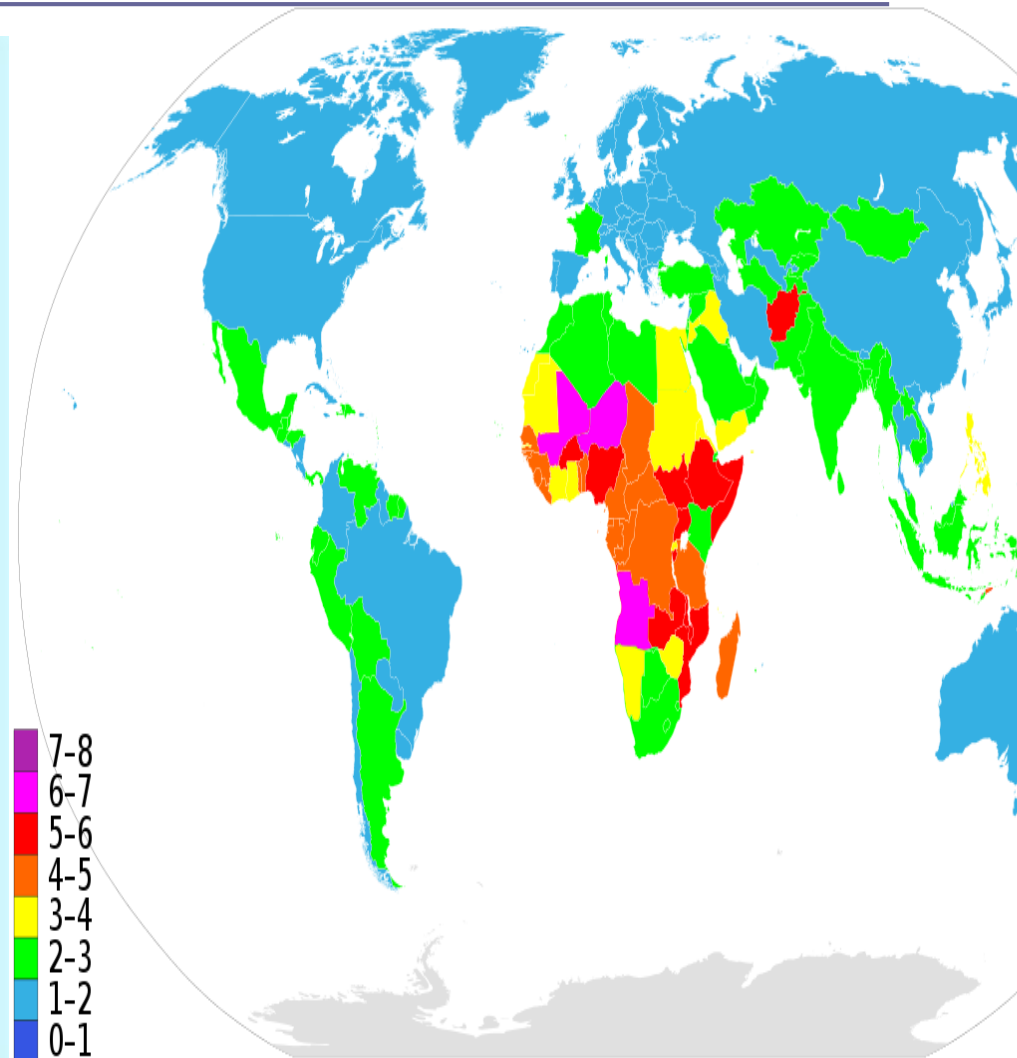
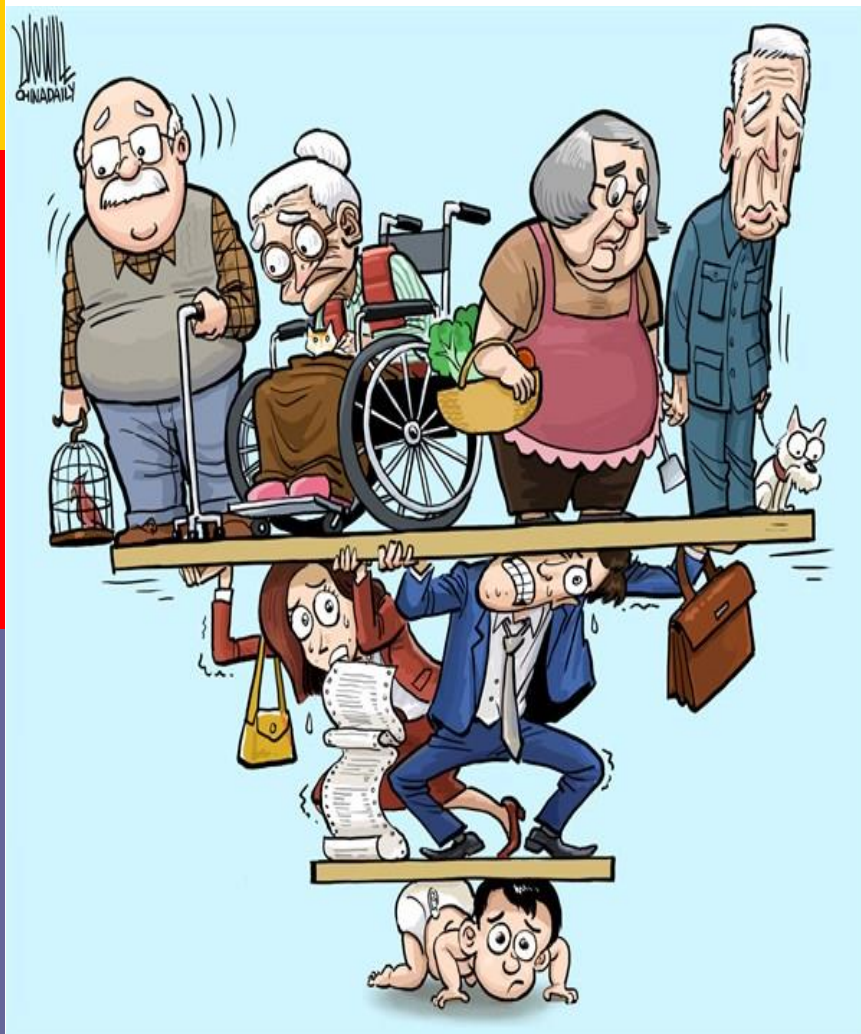
Družina, njene funkcije in oblike družine

- **Biološko**- reproduktivna, obnovna funkcija, (otroci)
- **Ekonomska**, (denarna podpora)
- **Socializacijska**, (vzgojna funkcija, vloga staršev)
- **Emocionalna**, (čustvena podpora)

□ **Oblike družine:**

- Jedrna (starši in otroci)
- Večgeneracijska (tudi stari starši)
- Enostarševska
- Reorganizirana (krušni starši)
- Družine istospolnih partnerjev
- **Katera je (lahko) normalna oblika družine?**

Nizka rodnost v „prvem svetu“,
visoka rodnost v „tretjem svetu“
„politika enega otroka“

Oblike družin in kaj je „normalna“ družina?

SEKUNDARNA SOCIALIZACIJA

- Ta poteka **še vedno v otroštvu** in se prepleta s primarno, vendar je tu posameznik že vključen v **širšo družbo** (vrtec, šolanje, karate, ples..).
- Vključuje se v razne klube, društva in od njih prevzema vloge, ki jih bo igral v svojem življenju.
- Posameznik se prvič sreča z brezosebnimi odnosi,
- Poleg šole še **zunanj** dejavniki (mediji, religija, klubi, društva, ...).
- **Terciarna socializacija**, socializacija odraslih, vključevanje v službo, kolektiv, okolico, poroka,...

RESOCIALIZACIJA

- ❑ Nastopi (če nastopi), ko so učinki prejšnjih socializacij zmanjšani ali izničeni. Človek gre v zapor, komuno in po prestani kazni se lahko ali pa ne ponovno vključi v družbo...tudi alkoholiki..
- ❑ **Primeri resocializacije:** (dom Don Pierino), zdravljenje raznih odvisnikov od drog, narkomanov, alkoholikov, vrnitev iz zapora,

VELIKE RAZLIKE MED OTROKI

BRALNA PISMENOST

Starša s končano
srednjo šolo

534 točk

568 točk

541 točk

Starša z
univerzitetno izobrazbo

587 točk

579 točk

577 točk

Vir: PIRLS 2016

RAZLIKE MED OTROKI

VPIS NA SREDNJO ŠOLO

Prva družina

KUHARICA

HIŠNIK

POKLICNA SREDNJA
ŠOLA

Druga družina

ZDRAVNIKA

PROFESOR

Vir: RIC 2018